

بررسی اعتبار و ساختار عاملی نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی

ملیحه ترشابی^۱، سید کاظم رسول‌زاده طباطبائی^۲، محمدعلی بشارت^۳، علی عسگری^۴

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۴/۰۵

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۰/۱۵

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین اعتبار و روایی نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بود. در این پژوهش توصیفی، ۶۸۲ دانشجو (۲۹۲ زن، ۳۹۰ مرد) به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای از میان دانشگاه‌های مختلف شهر تهران انتخاب شدند و سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی آن‌ها اجرا شد. جهت تعیین اعتبار و روایی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی، روش آلفای کرونباخ، اعتبار باز آزمایشی و تحلیل عاملی تأییدی به کار رفت. با توجه به یافته‌های پژوهش ضریب همبستگی باز آزمایشی برای کل مقیاس ۰/۹۰ بود. آلفای کرونباخ کل مقیاس ۰/۹۵ و برای مؤلفه‌های آن در دامنه ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول نشان داد که هفت مؤلفه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی یک عامل بار می‌گیرند و مدل ۷ عاملی در نمونه ایرانی برازش دارد. همچنین، نتایج تحلیل عاملی مرتبه دوم نیز نشان داد هفت مؤلفه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی دو عامل آسیب‌پذیری خودشیفته وار و بزرگ‌منشی خودشیفته وار بار می‌گیرند و مدل دو عاملی برازش قابل قبولی دارد. نتایج حاصل، یافته‌های پژوهش‌های پیشین را تکرار کرد و از ساختار هفت عاملی مرتبه اول و ساختار دو عاملی مرتبه دوم سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی حمایت کرد. بر اساس نتایج این پژوهش، نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی

۱. دانشجوی دکتری گروه روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس (نویسنده مسئول) rasoolza @ modares.ac.ir

۳. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه تهران

۴. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی

آسیب‌شناختی برای سنجش خودشیفتگی آسیب‌شناختی در نمونه‌ای ایرانی از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار است.

واژگان کلیدی: آسیب‌پذیری خودشیفته وار، اعتبار، بزرگ‌منشی خودشیفته وار، تحلیل عاملی تأییدی، سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی

مقدمه

خودشیفتگی^۱ به‌عنوان یک سازه روان‌شناختی پیشینه نظری و پژوهشی گسترده‌ای در زمینه روان‌شناسی بالینی، روان‌پزشکی، روان‌شناسی شخصیت و روان‌شناسی اجتماعی دارد. سازه خودشیفتگی در زمینه تحقیقات بالینی و غیر بالینی به‌گونه‌ای متفاوت توصیف و ارزیابی شده است (پینکاس و لوکوویسکی^۲، ۲۰۱۰؛ کین، پینکاس و آنسل^۳، ۲۰۰۸؛ میلر و کمبل^۴، ۲۰۰۸). بسیاری از نظریه‌پردازان پیشنهاد می‌کنند که خودشیفتگی دارای دو جنبه سالم و آسیب‌شناختی است که بیان‌گر سازمان‌دهی سازش یافته^۵ و ناسازش یافته^۶ شخصیت، نیازهای روان‌شناختی و مکانیسم‌های نظم‌دهی^۷ است که به تفاوت‌های فردی در مدیریت نیازها برای خود فزونی^۸ و کسب تأیید اشاره دارد (مورف^۹، ۲۰۰۶؛ کرنبرگ^{۱۰}، ۱۹۹۸؛ کوهات^{۱۱}، ۱۹۷۷). خودشیفتگی طبیعی اغلب در تحقیقات روان‌شناسی شخصیت و اجتماعی و خودشیفتگی آسیب‌شناختی در زمینه پژوهش‌های بالینی مورد بررسی قرار گرفته‌اند (پینکاس و لوکوویسکی، ۲۰۱۰؛ لوی، الیسون، رینوزو^{۱۲}، ۲۰۱۱). اگرچه

1. narcissism
2. Pincus, A. L., & Lukowitsky, M. R.
3. Cain, N. M., Pincus, A. L., & Ansell, E. B.
4. Miller, J. D., & Campbell, W. K.
5. adaptive
6. maladaptive
7. regulatory
8. self-enhancement
9. Morf, C. C.
10. Kernberg, O
11. Kohut, H.
12. Levy, K. N., Ellison, W. D., & Reynoso, J. S.

بزرگ‌منشی^۱ ویژگی اصلی خودشیفتگی محسوب می‌شود ولی بررسی شواهد پژوهشی در زمینه نظریه‌های بالینی، روانشناسی اجتماعی و شخصیت نشان می‌دهد که خودشیفتگی آسیب‌شناختی به دو شکل بزرگ‌منشی خودشیفته وار^۲ و آسیب‌پذیری خودشیفته وار^۳ ابراز می‌شود (دیکینسون و پنکاس^۴، ۲۰۰۳؛ کین و همکاران، ۲۰۰۸؛ میلر و همکاران، ۲۰۱۱؛ وینک^۵، ۱۹۹۱). بزرگ‌منشی خودشیفته وار دربرگیرنده ویژگی‌هایی همچون احساس استحقاق^۶، وجود یک خود پنداره^۷ کاذب و بدون کسب مهارت‌ها و دستاوردهای واقعی و هم‌چنین اشتغال به خیال‌پردازی‌هایی نظیر قدرت نامحدود، برتری و کمال است. بزرگ‌منشی خودشیفته وار اغلب در رفتار خود را به صورت بهره‌کشی از دیگران، فقدان همدلی، حسادت شدید، پرخاشگری و نمایش‌گری^۸ نشان می‌دهد (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹). آسیب‌پذیری خودشیفته وار به صورت تجربه احساس درماندگی، خود پنداره منفی، شرم، پوچی، حساسیت شدید نسبت به طرد و انتقاد و اجتناب از روابط بین فردی به دلیل ناکامی در ارضای نیاز شدید فرد به تحسین و تأیید توصیف می‌شود (پینکاس و لوکوویسکی، ۲۰۱۰؛ دیکینسون و پنکاس، ۲۰۰۳).

تابه حال در بسیاری از تحقیقات انجام گرفته در زمینه روان‌شناسی اجتماعی و شخصیت به منظور سنجش خودشیفتگی، سیاهه شخصیت خودشیفته^۹ (NPI) مورد استفاده قرار گرفته است. سیاهه شخصیت خودشیفته توسط راسکین و هال^{۱۰} (۱۹۷۹؛ ۱۹۸۱) ساخته شده است. این ابزار بر اساس توصیف ملاک‌های اختلال شخصیت در نظام مقوله‌ای DSM-III (انجمن روان‌پزشکان آمریکا، ۱۹۸۰) ساخته شده است و در جمعیت غیر بالینی مورد استفاده

1. grandiosity
2. narcissistic grandiosity
3. narcissistic Vulnerability
4. Dickinson, K. A., & Pincus, A. L.
5. Wink, P.
6. entitlement
7. self-image
8. exhibitionism
9. Narcissistic Personality Inventory
10. Raskin R., & Terry, H.

قرار گرفته است (راسکین و هال، ۱۹۷۹). استفاده از سیاهه شخصیت خودشیفته جهت ارزیابی خودشیفتگی آسیب‌شناختی مشکلاتی را به همراه دارد. نخست آن که برخی از تحقیقات مطرح می‌کنند که سیاهه شخصیت خودشیفته (NPI) عمدتاً خودشیفتگی سالم را می‌سنجد (رودوالد و مرف^۱، ۱۹۹۵؛ واتسون، لیتل، سوری و بیدرمن^۲، ۱۹۹۲). هم‌چنین تحقیقات دیگر پیشنهاد می‌کنند که نمرات کلی سیاهه شخصیت خودشیفتگی ترکیبی از جنبه‌های سالم و آسیب‌شناختی خودشیفتگی را ارزیابی می‌کنند (کین و همکاران، ۲۰۰۸؛ واتسون، وارنل و موریس^۳، ۲۰۰۰). سرانجام آن که (NPI) تنها نوع بزرگ‌منشی خودشیفته وار را ارزیابی می‌کند و به دلیل نادیده انگاشتن ویژگی‌های آسیب‌پذیری خودشیفته وار ابزاری مناسب برای سنجش کلیه جنبه‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی محسوب نمی‌شود (پینکاس و لوکوویسکی، ۲۰۱۰؛ رونینگستام^۴، ۲۰۰۹)؛ بنابراین ابزارهای دیگری ساخته شد تا ویژگی‌های اساسی خودشیفتگی آسیب‌شناختی را ارزیابی کنند. برای مثال، مقیاس استحقاق روان‌شناختی^۵ (کمبل، بوناچی، شلتون، ایکسلین و بوشمن^۶، ۲۰۰۴) به منظور ارزیابی ویژگی بنیادی خودشیفتگی و هم‌چنین مقیاس خودشیفتگی فزون حساس^۷ (هندین و چیک^۸، ۱۹۹۷) جهت ارزیابی جنبه آسیب‌پذیری خودشیفته وار ساخته شدند. ولی هردو ابزار مذکور سازه خودشیفتگی را به صورت تک‌بعدی^۹ می‌سنجد و کلیه جنبه‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی را که دربرگیرنده ویژگی‌های بزرگ‌منش و آسیب‌پذیری است را در نظر نمی‌گیرند (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹). به دلیل فقدان یک ابزار اندازه‌گیری جامع که کلیه جنبه‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی را در برگیرد، پینکاس و همکاران (۲۰۰۹) سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی^{۱۰} (PNI) را ساختند. سیاهه

1. Rhodewalt, F., & Morf, C
2. Watson, P. J., Little, T., Sawrie, S. M., & Biderman, M. D.
3. Watson, P. J., Varnell, S. P., & Morris, R. J.
4. Ronningstam, E. F.
5. Psychological Entitlement Scale
6. Campbell, W. K., Bonacci, A. M., Shelton, J., Exline, J. J., & Bushman, B.
7. Hypersensitive Narcissism Scale
8. Hendin, P. J., & Cheek, J.
9. unidimensional
10. Pathological Narcissism Inventory

خودشیفتگی آسیب‌شناختی یک ابزار چندبعدی^۱ است که هفت مؤلفه خودشیفتگی آسیب‌شناختی و هم‌چنین دو نوع خودشیفتگی آسیب‌شناختی یعنی بزرگ‌منشی خودشیفته وار و آسیب‌پذیری خودشیفته وار را می‌سنجد. اولین مؤلفه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) حرمت خود مشروط^۲ نام دارد که تجربه نوسان حرمت خود در شرایط فقدان تحسین و تأیید بیرونی را بیان می‌کند. دومین عامل یعنی بهره‌کشی^۳ به وجود یک سبک فریبکارانه در روابط بین فردی اشاره دارد. عامل سوم، خود فزونی فداکارانه^۴ نام دارد که نمایانگر رفتارهای به‌ظاهر نوع‌دوستانه‌ای است که به‌منظور حمایت از یک خود پنداره بزرگ‌منش و کاذب انجام می‌شود. عامل چهارم خود پنهان^۵ است که به عدم تمایل فرد به نشان دادن نیازها، عیب‌ها و نقصان‌هایش در مقابل دیگران اشاره می‌کند. عامل پنجم خیال‌پردازی بزرگ‌منشانه^۶ نام دارد که اشتغال ذهنی فرد با خیال‌پردازی‌های جبرانی همچون موفقیت، تحسین و شهرت را توصیف می‌کند. عامل پنجم یعنی نا‌ارزنده سازی^۷ عدم تمایل فرد نسبت به کسانی را نشان می‌دهد که نیاز وی به مورد تحسین واقع شدن را برآورده نمی‌کنند. هم‌چنین این عامل به تجربه احساس شرم فرد ناشی از مایوس شدن وی از دیگران به دلیل عدم ارضای نیاز شدید وی به تأیید اشاره می‌کند. سرانجام عامل هفتم خشم حق‌طلبانه^۸ نامیده می‌شود که اشاره دارد به احساس شدید خشم فرد در شرایطی که انتظارات حق‌طلبانه وی برآورده نمی‌شود (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹).

در حال حاضر سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) تنها ابزار چندبعدی است که ویژگی‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی را از نظر بزرگ‌منشی خودشیفته وار و آسیب‌پذیری خودشیفته وار می‌سنجد و قابل استفاده برای جمعیت عمومی و بالینی است

1. multidimensional
2. contingent self-esteem
3. exploitative
4. self-sacrificing self-enhancement
5. hiding the self
6. grandiose fantasy
7. devaluing
8. entitlement rage

(پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹؛ رایت، لوکوویسکی، پینکاس و کونری^۱، ۲۰۱۰). با توجه به خلأ موجود در زمینه ابزاری استاندارد و جامع در جامعه ایران که دربرگیرنده کلیه جنبه‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی باشد، هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی ساختار عاملی و اعتبار سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی است. با توجه به نقش فرهنگ در اختلال‌های شخصیت (ریواس^۲، ۲۰۰۱) یکی از ضرورت‌های پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی در ارتباط با فرهنگ ایرانی است. بر این اساس، در پژوهش حاضر نیز تلاش شد تا اعتبار و روایی نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی در نمونه‌ای از جمعیت دانشجویی ایرانی بررسی شود تا در صورت مناسب بودن آن، ابزاری کارآمد در اختیار متخصصان حوزه روان‌شناسی بالینی، روان‌شناسی اجتماعی و روان‌شناسی شخصیت جهت شناسایی و بررسی ویژگی‌های خودشیفتگی آسیب‌شناختی و جنبه‌های آسیب‌پذیر و بزرگ‌منش آن قرار گیرد.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع مطالعات پیمایشی^۳ است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویانی است که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ در دانشگاه‌های شهر تهران و در رشته‌های مختلف مشغول به تحصیل بودند. تعیین حجم نمونه پژوهش برحسب هدف پژوهش تعیین شد. حجم نمونه موردنیاز در مطالعات تحلیل عاملی ۵ تا ۱۰ آزمودنی به ازای هر گویه پرسشنامه پیشنهاد شده است (کلین^۴، ۲۰۰۵؛ میرز، گمت، گارینو^۵، ۲۰۰۶). از آنجا که تعداد گویه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی ۵۲ گویه است، در نتیجه حداقل حجم نمونه حاضر ۵۲۰ نفر باید در نظر گرفته شود. روش نمونه‌گیری به کاررفته در پژوهش حاضر خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. به این صورت که در ابتدا از میان دانشگاه‌های شهر تهران دانشگاه‌های خواجه نصیر، تهران، شهید بهشتی، تربیت مدرس، دانشگاه آزاد

1. Wright, A. G., Lukowitsky, M. R., Pincus, A. L., & Conroy, D. E.
2. Rivas, L.
3. survey
4. Kline, P.
5. Meyers, L. S., Gamst, G., & Guarino, A. J.

علوم تحقیقات و دانشگاه غیرانتفاعی علم و فرهنگ به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس در هر یک از این دانشگاه‌ها ۲ دانشکده به صورت تصادفی انتخاب شدند و در نهایت دانشجویان هر دانشکده به صورت داوطلبانه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی را تکمیل کردند. لازم به ذکر است که با توجه به امکان افت آزمودنی‌ها به دلیل پاسخ ناقص به ابزار پژوهش، سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی ۸۰۰ دانشجو اجرا شد که از این تعداد ۱۱۸ نفر به دلیل پاسخ ناقص به مقیاس پژوهشی کنار گذاشته شدند و به این ترتیب نمونه پژوهشی به ۶۸۲ نفر (۲۹۲ زن، ۳۹۰ مرد) تقلیل یافت. ابزار پژوهش از قرار ذیل است:

سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی. ۵۲ گویه این مقیاس توسط (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹) به منظور ارزیابی خودشیفتگی آسیب‌شناختی ساخته شده است. پاسخ به هر گویه بر مبنای مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت در دامنه ۰ (اصلاً در مورد من درست نیست) تا ۵ (بسیار زیاد در مورد من درست است) نمره گذاری می‌شوند. این مقیاس هفت مؤلفه خودشیفتگی آسیب‌شناختی را می‌سنجد. این مؤلفه‌ها عبارت‌اند از: حرمت خود مشروط (۱۲ گویه)، بهره‌کشی (۵ گویه)، خود فزونی فداکارانه (۶ گویه)، خود پنهان (۷ گویه)، خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه (۷ گویه)، نا ارزنده سازی (۷ گویه) و خشم حق‌طلبانه (۸ گویه). نتایج تحقیقات صورت گرفته در زمینه تحلیل عاملی تأییدی^۱ مرتبه دوم سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی نشان می‌دهد که مؤلفه‌های بهره‌کشی، خود فزونی فداکارانه و خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه بر روی عامل بزرگ‌منشی خودشیفته وار و مؤلفه‌های حرمت خود مشروط، خود پنهان، نا ارزنده سازی و خشم حق‌طلبانه بر روی عامل آسیب‌پذیری پذیرنده خودشیفته وار بار گذاری می‌شوند (جاکچ^۲ و همکاران، ۲۰۱۴؛ رایت و همکاران، ۲۰۱۰؛ یو، لونگ، یی لی و فو^۳، ۲۰۱۳). مقادیر آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های مقیاس در دامنه ۰/۷۸-۰/۹۳ و کل مقیاس ۰/۹۵ گزارش شده است (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹). یو و همکاران (۲۰۱۳) نیز در پژوهش خود بر روی نمونه دانشجویان

1. confirmatory factor analysis

2. Jakšić, N.,

3. You, J., Lueng, F., Yee Lie, K.K., & Fu, K.

چینی مقادیر آلفای کرونباخ را برای مؤلفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ و برای نمره کل ۰/۹۴ گزارش کردند. هم‌چنین مقادیر آلفای کرونباخ به‌دست آمده در تحقیق جاکچیچ و همکاران (۲۰۱۴) بر روی نمونه دانشجویان کرواسی در دامنه ۰/۷۱ تا ۰/۹۲ برای مؤلفه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی و ۰/۹۳ برای نمره کل به دست آمد. روایی همگرا^۱ و واگرا^۲ سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) با خرده‌مقیاس استحقاق / بهره‌کشی^۳ سیاهه شخصیت خودشیفته (NPI)، مقیاس فزون‌حساسی (HSNS)، مقیاس تجربه شرم^۴ (ESS؛ اندروز، کیان و ولنتاین^۵، ۲۰۰۲) و مقیاس عزت‌نفس روزن برگ^۶ (RSI، روزن برگ، ۱۹۶۵) به ترتیب ($r= ۰/۳۶$)، ($r= ۰/۶۲$)، ($r= ۰/۵۵$) و ($r= -۰/۳۷$) گزارش شده است (پینکاس و همکاران، ۲۰۰۹).

روش اجرا. ابتدا سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی توسط محقق و دو نفر از اساتید روان‌شناسی مسلط به زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد. پس از برگزاری جلسه بحث و تبادل نظر درباره درستی و صحت ترجمه گویه‌ها ابزار نهایی آماده شد. سپس سیاهه فارسی خودشیفتگی آسیب‌شناختی را یک استاد گروه زبان انگلیسی به شیوه ترجمه معکوس به زبان انگلیسی برگرداند. سیاهه فارسی و برگردان انگلیسی را استاد زبان انگلیسی دیگری مطابقت داد و نسخه نهایی فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی تأیید شد. هم‌چنین پیش از اجرای اصلی پژوهش، نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی ۷۰ دانشجوی دانشگاه تربیت مدرس اجرا شد. هدف از این مرحله پژوهش مشخص نمودن سؤالات مبهم یا دارای اشکال و در صورت لزوم رفع این اشکالات و نکات مبهم بود. پس از کسب اطمینان از قابل‌فهم بودن گویه‌های سیاهه، نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی یک گروه ۴۰ نفری از دانشجویان اجرا شد. هدف از این مرحله تعیین اعتبار پرسشنامه با استفاده از روش باز آزمایی بود. سرانجام در مرحله نهایی سیاهه

1. convergent
2. divergent
3. Entitlement/Exploitativeness
4. The Experience of Shame Scale
5. Andrews, B., Qian, M., & Valentine, J. D.
6. Rosenberg Self-Esteem Inventory

خودشیفتگی بر روی نمونه هدف پژوهش اجرا شد. در این مرحله رضایت آزمودنی‌ها برای شرکت در پژوهش جلب شد و افرادی که علاقه مند به همکاری در پژوهش بودند به سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی پاسخ دادند. به آزمودنی‌ها در خصوص اهداف اجرای سیاهه توضیح داده شد و به آن‌ها گفته شد که این سیاهه، افکار و احساساتی را بررسی می‌کند که در زندگی روزمره هر فردی وجود دارند.

در پژوهش حاضر تحلیل اطلاعات جمعیت شناختی نمونه کمک نرم‌افزار^۱ SPSS و با استفاده از روش‌های آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار انجام شده است. بررسی اعتبار ابزار پژوهش از روش همسانی درونی^۲ (آلفای کرونباخ) و باز آزمایی بوده است. روایی ابزار نیز با کمک نرم‌افزار LISREL-8.8^۳ و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول^۴ و مرتبه دوم^۵ با هدف مطالعه ساختار عاملی موردبررسی قرار گرفته است.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات جمعیت شناختی نمونه پژوهش شامل ۶۸۲ دانشجو (۴۸/۲ درصد زن و ۵۷/۲ درصد مرد) بود. میانگین سن کل آزمودنی‌ها ۲۱/۶۵ سال با دامنه ۱۸ تا ۳۲ سال و انحراف معیار ۲/۹۴، میانگین سن زنان ۲۱/۲۲ سال و انحراف معیار ۲/۸۸ و میانگین سن مردان ۲۱/۹۷ سال و انحراف معیار ۲/۹۴ بود.

به‌منظور سنجش همسانی درونی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضرایب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی در دامنه‌ای بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ و برای نمره کل سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) ۰/۹۵ به دست آمد. این ضرایب نشانه همسان درونی رضایت‌بخش سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) است (جدول ۱).

1. Statistical Package for the Social Science- version 17
2. internal consistency
3. Linear Structural Relationships-version 8.8
4. first- order
5. second-order

جدول ۱. ضرایب آلفای کروناخ مؤلفه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی

مؤلفه‌ها	آلفای کروناخ
حرمت خود مشروط	۰/۹۲
بهره‌کشی	۰/۷۷
خود فزونی فداکارانه	۰/۸۶
خود پنهان	۰/۷۸
خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه	۰/۹۰
نا ارزنده سازی	۰/۸۴
خشم حق‌طلبانه	۰/۸۴
خودشیفتگی آسیب‌شناختی (کل)	۰/۹۵

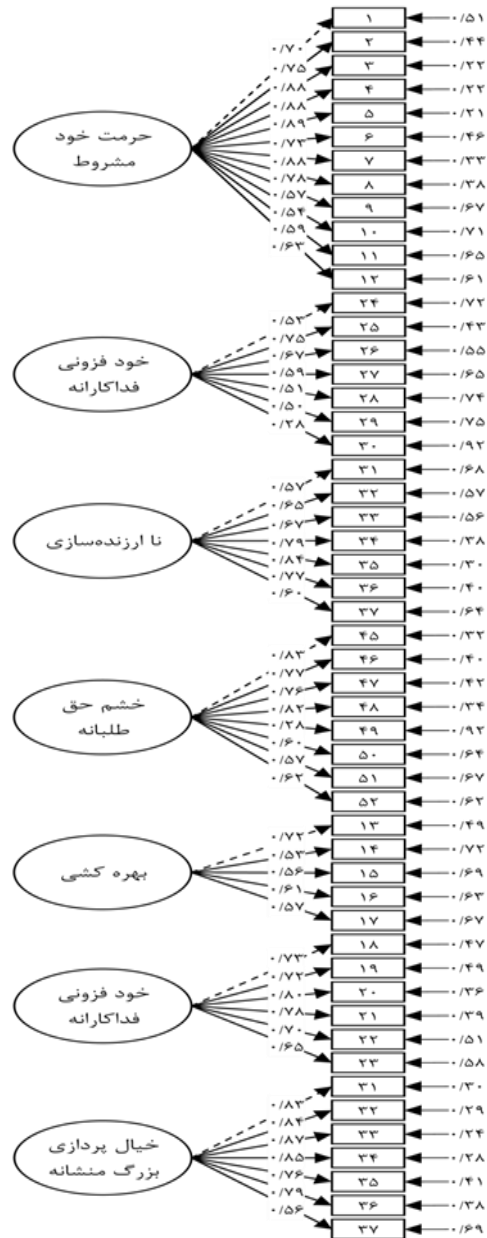
اعتبار باز آزمایشی. ضرایب همبستگی پیرسون بین نمره‌های ۴۰ نفر از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله سه‌هفته‌ای برای سنجش اعتبار باز آزمایشی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) محاسبه شد. این ضرایب برای مؤلفه‌های مقیاس بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۵ و برای نمره کل ۰/۹۰ به دست آمد و در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنادار بودند. این ضرایب نشانه اعتبار باز آزمایشی رضایت‌بخش سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی هستند (جدول ۲).

جدول ۲. ضرایب اعتبار باز آزمایشی مؤلفه‌ها و نمره کل سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی

مؤلفه‌ها	اعتبار باز آزمایشی
حرمت خود مشروط	۰/۷۸
بهره‌کشی	۰/۸۵
خود فزونی فداکارانه	۰/۷۴
خود پنهان	۰/۷۶
خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه	۰/۷۶
نا ارزنده سازی	۰/۸۱
خشم حق‌طلبانه	۰/۷۵
خودشیفتگی آسیب‌شناختی (کل)	۰/۹۰

* همه ضرایب همبستگی معنادار هستند ($p < ۰/۰۰۱$)

روایی. به‌منظور بررسی روایی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (PNI) از روش تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم استفاده شد. در تحلیل عاملی تأییدی، هدف پژوهشگر تأیید ساختار عاملی پیش‌فرض است؛ بنابراین، درباره تعداد عامل‌ها به‌صورت آشکار فرضیه‌ای بیان می‌شود و برازش ساختار عاملی موردنظر در فرضیه با ساختار کوواریانس متغیرهای اندازه‌گیری شده مورد آزمون قرار می‌گیرد (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۹۳). به این منظور در مدل تحلیل عاملی مرتبه اول، فرض شد که گویه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی هفت عامل (حرمت خود مشروط، بهره‌کشی، خود فزونی فداکارانه، خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه، خود پنهان، نا ارزنده سازی و خشم حق‌طلبانه) بار می‌گیرند و این عامل‌ها بر روی هم خودشیفتگی آسیب‌شناختی را می‌سنجند. همان‌طور که نتایج مندرج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول در نمودار ۱ نشان می‌دهند، ۵۲ گویه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی هفت عامل بار می‌گیرند. همه ضرایب استاندارد مسیر بین متغیرهای مشاهده‌شده (گویه‌ها) و متغیرهای مکنون (عامل‌ها) در سطح $p < 0/01$ معنادار است (مقادیر شاخص t بالاتر از $2/33$ است).

نمودار ۱. مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی و ضرایب استاندارد مسیر برای مدل هفت عاملی

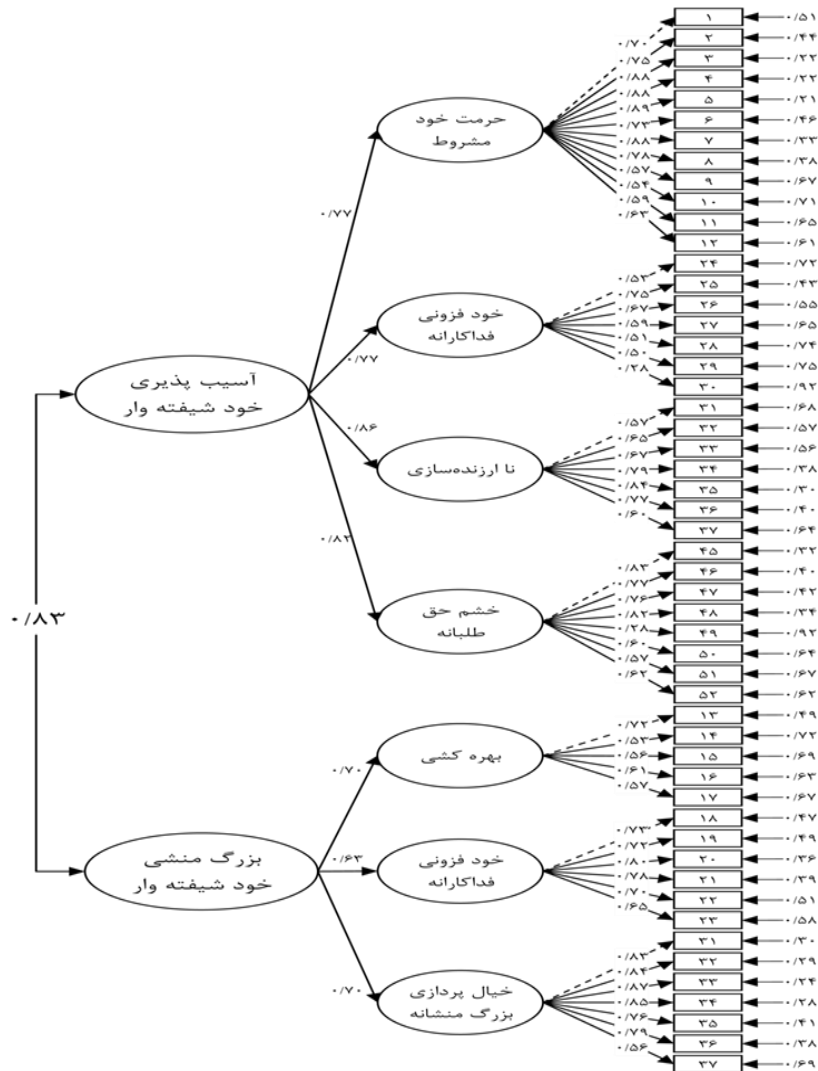
در پژوهش حاضر، به منظور بررسی برازش مدل از شاخص مجذور خی (χ^2)، ریشه میانگین مجذور خطای تقریب^۱ (RMSEA)، شاخص برازندگی تطبیقی^۲ (CFI)، شاخص برازندگی نرم شده^۳ (NFI)، شاخص برازندگی نرم نشده^۴ (NNFI) و شاخص نیکویی برازش^۵ (GFI) استفاده شد. مقادیر کمتر مجذور خی و مقادیر بالای ۰/۹۰ برای شاخص‌های CFI، NFI، NNFI و GFI مقدار کوچک‌تر از ۰/۰۶ برای شاخص RMSEA بر برازندگی مناسب و مطلوب مدل دلالت می‌کند (هو و بنتلر^۶، ۱۹۹۹). براون و کادک^۷ (۱۹۹۲) نیز پیشنهاد می‌کنند مقادیر RMSEA بین ۰ تا ۰/۰۵ بیان‌گر برازش خوب و ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ بیان‌گر برازش قابل قبول مدل است. جدول ۳ شاخص‌های برازندگی مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول را نمایش می‌دهد. همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود شاخص $\chi^2 = 3898$ و در سطح $p < 0.01$ معنادار است. با توجه به این که شاخص مجذور خی به حجم نمونه حساس است و برای مدل‌هایی با حجم نمونه بزرگ‌تر از لحاظ آماری معنادار است، به همین دلیل برای برازش مدل از شاخص‌های دیگر برازندگی که تحت تأثیر حجم نمونه نیستند، استفاده می‌شود (بولن^۸، ۱۹۸۹). به همین دلیل هو و بنتلر (۱۹۹۹) استفاده از شاخص‌های برازندگی RMSEA و CFI را پیشنهاد کرده‌اند. با توجه به مقادیر جدول ۳ شاخص‌های NFI، NNFI، CFI و GFI بالاتر از ۰/۹۰ و مقدار RMSEA کم‌تر از ۰/۰۶ است که نشانه قابل قبول بودن شاخص‌های برازش و در نتیجه برازش مطلوب مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول است. به بیان دیگر یافته‌ها از مدل هفت عاملی حمایت می‌کند.

1. Root Mean Square Error of Approximation
2. Comparative Fit Index
3. Normed fit index
4. Non-normed Fit Index
5. Goodness of Fit Index
6. Hu, L., & Bentler, P.M.
7. Browne, M. W., & Cudeck, R.
8. Bollen, K.A.

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی مدل تحلیل عاملی مرتبه اول

مدل	χ^2	df	P	NFI	NNFI	CFI	GFI	RMSEA
هفت عاملی	۳۸۹۸	۱۲۵۳	۰/۰۰	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۰۵۶

تحلیل عاملی مرتبه دوم. در ادامه به منظور دستیابی به ساختار عاملی دقیق‌تر، از روش تحلیل عاملی مرتبه دوم استفاده شد. هدف این شیوه رسیدن به یک روش معنادارتر داده‌ها است. در این گونه مدل‌ها فرض می‌شود که خود متغیرهای مکنون در واریانس مشترک ناشی از یک یا چند عامل مرتبه بالاتر هستند. به عبارت دیگر، عامل‌های مرتبه دوم، عامل عامل‌های مرتبه اول به شمار می‌روند. از این روش برای مطالعه مناسب بودن ساختار عاملی مقیاس و تأیید وجود مؤلفه‌های ادعایی سازنده یا پژوهش‌های مربوطه استفاده می‌شود (هومن، ۱۳۹۱)؛ بنابراین در مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم فرض شد که مؤلفه‌های هفت‌گانه بر روی دو عامل کلی یعنی آسیب‌پذیری خودشیفته وار و بزرگ‌منشی خودشیفته وار بار می‌گیرند. به این صورت که مؤلفه‌های خود پنهان، خشم حق‌طلبانه، نا ارزنده سازی و حرمت خود مشروط بر روی عامل آسیب‌پذیری خودشیفته وار و مؤلفه‌های خود فزونی فداکارانه، خیال‌پردازی‌های بزرگ‌مشانه و بهره‌کشی بر روی عامل بزرگ‌منشی خودشیفته وار بار می‌گیرند. نمودار ۲ ساختار عاملی مرتبه دوم را نشان می‌دهد که گویه‌های پرسشنامه بر روی هفت مؤلفه و مؤلفه‌ها نیز بر روی دو عامل کلی بزرگ‌منشی خودشیفته وار و آسیب‌پذیری خودشیفته وار بار می‌گیرند. همه ضرایب مسیر بین گویه‌ها و مؤلفه‌های هفت‌گانه و هم‌چنین ضرایب مسیر بین مؤلفه‌ها و دو عامل بزرگ‌منشی خودشیفته وار و آسیب‌پذیری خودشیفته وار در سطح $p < 0/01$ معنادار است (مقادیر شاخص t بالاتر از ۲/۳۳ است).

نمودار ۲. مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی و ضرایب استاندارد مسیر برای مدل دو عاملی

شاخص‌های برازندگی مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم در جدول ۴ گزارش شده است. مطابق با یافته‌های جدول ۴ مقادیر شاخص‌های برازندگی ($CFI = 0.94$, $NFI = 0.93$, $NNFI = 0.94$ و $GFI = 0.91$ و $RMSEA = 0.057$) مطلوب و در نتیجه برازش مدل تحلیل

عاملی مرتبه دوم مناسب و قابل قبول است. به بیان دیگر یافته‌ها از مدل دوعاملی و بار شدن مؤلفه‌های هفت‌گانه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی دو عامل کلی آسیب‌پذیری خودشیفته وار و بزرگ‌منشی خودشیفته وار حمایت می‌کند.

جدول ۴. شاخص‌های برازندگی مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم

مدل	χ^2	Df	P	NFI	NNFI	CFI	GFI	RMSEA
دوعاملی	۳۰۹۸	۱۲۶۶	۰/۰۰	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۰۵۷

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین اعتبار و روایی ساختار عاملی نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی صورت گرفته است. اعتبار باز آزمایی مقیاس بر اساس محاسبه ضریب همبستگی بین نمره‌های ۴۰ نفر از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله ۳ هفته‌ای برای مؤلفه‌های سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی در دامنه ۰/۷۴-۰/۸۵ و همچنین برای نمره کلی (۰/۹۰) در سطح $p < ۰/۰۱$ معنادار محاسبه شد. این ضرایب نشانه اعتبار باز آزمایی رضایت‌بخش سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی است. همچنین نتایج حاصل از همسانی درونی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های پرسشنامه بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ برای نمره کل ۰/۹۵ به دست آمد که نشانه همسانی درونی مناسب پرسش‌نامه است. ضرایب آلفای کرونباخ به دست آمده با نتایج پژوهش‌های پینکاس و همکاران (۲۰۰۹)، چاکچیچ و همکاران (۲۰۱۴) و یو و همکاران (۲۰۱۳) مطابقت دارد و نشان‌دهنده اعتبار مطلوب مؤلفه‌ها و کل سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی است. در مطالعه حاضر به منظور تعیین روایی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی از روش تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی مرتبه اول از ساختار مدل هفت عاملی حمایت کرد. به عبارت دیگر ۵۲ گویه سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی بر روی مؤلفه‌های هفت‌گانه مربوط به خود بار گرفتند. این نتایج فرض پینکاس و همکاران (۲۰۰۹) مبتنی بر ساختار هفت عاملی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی را تأیید می‌کند. پژوهش‌های دیگر نیز از ساختار هفت عاملی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی حمایت

کردند (جاکچیچ و همکاران، ۲۰۱۴؛ یو و همکاران، ۲۰۱۳). یافته‌های این تحقیقات حاکی از آن است که سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی ساختاری چندبعدی دارد و هفت جنبه خودشیفتگی آسیب‌شناختی (حرمت خود مشروط، خود پنهان، خود فزونی فداکارانه، نا ارزنده سازی، خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه، خشم حق‌طلبانه و خود پنهان) را می‌سنجد.

بررسی ساختار عاملی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم از ساختار دو عاملی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی حمایت کرد. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های جاکچیچ و همکاران (۲۰۱۳)، رایت و همکاران (۲۰۱۰) و یو همکاران (۲۰۱۳) است که گزارش کرده‌اند مؤلفه‌های خود فزونی فداکارانه، خیال‌پردازی‌های بزرگ‌منشانه و بهره‌کشی بر روی عامل بزرگ‌منشی خودشیفته وار و مؤلفه‌های حرمت خود مشروط، خود پنهان، خشم حق‌طلبانه و نا ارزنده سازی بر روی عامل آسیب‌پذیری خودشیفته وار بار می‌گیرند. در پژوهش حاضر ضرایب مسیر بین مؤلفه‌ها و دو عامل آسیب‌پذیری خودشیفته وار و بزرگ‌منشی خودشیفته وار همگی معنادار بودند و شاخص‌های برازندگی بر برازش مطلوب مدل دو عاملی دلالت داشتند. یافته‌های پژوهش حاضر در مورد ساختار عاملی مرتبه اول و مرتبه دوم نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی نشان می‌دهد که سازه خودشیفتگی آسیب‌شناختی در فرهنگ ایرانی ساختار مشابهی با ساختار به‌دست آمده در پژوهش‌های صورت گرفته در کشورهای آمریکا، چین و کرواسی دارد. در مجموع یافته‌های پژوهش حاضر از اعتبار و روایی ساختار عاملی نسخه فارسی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی حمایت می‌کند. اختصاص نمونه پژوهشی به دانشجویان در تعمیم یافته‌ها به سایر جوامع آماری محدودیت ایجاد می‌کند؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده نمونه‌های بالینی و گروه‌های جمعیتی مختلف مورد بررسی قرار گیرند. از سوی دیگر در پژوهش حاضر روایی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناسی تنها با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی بررسی شده است. به عبارت دیگر یافته‌های پژوهش حاضر در تأیید اعتبار و روایی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناسی با محدودیت‌های خاص مقدماتی بودن این مشخصه‌ها همراه است. این محدودیت‌ها، به‌ویژه در زمینه بررسی انواع روایی نظیر همگرا و افتراقی بیشتر نمایان است.

بر این اساس، تدارک طرح‌های پژوهشی به‌منظور تکمیل فرایند اعتبار یابی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی و حتی تکرار برخی از پژوهش‌ها برای تأیید یافته‌های فعلی به‌عنوان یک ضرورت پیشنهاد می‌شود. انجام چنین پژوهش‌هایی، مقدمات لازم جهت هنجاریابی سیاهه خودشیفتگی آسیب‌شناختی به‌عنوان ابزاری سودمند در تحقیقات بالینی، روان‌شناسی اجتماعی و شخصیت را در آینده فراهم خواهد ساخت.

منابع

- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۹۳). *روش تحقیق در علوم رفتاری*. چاپ بیست و ششم، تهران: انتشارات آگاه.
- هومن، حیدر علی. (۱۳۹۱). *مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل*. چاپ پنجم، تهران: انتشارات سمت.
- American Psychiatric Association. (1980). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (3rd ed). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.
- Andrews, B., Qian, M., & Valentine, J. D. (2002). Predicting depressive symptoms with a new measure of shame: The Experience of Shame Scale. *British Journal of Clinical Psychology*, 41, 29–42.
- Bollen, K.A. (1989). Structural equations with latent variables. New York: John Wiley & Sons.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research*, 21(2), 230-258.
- Cain, N. M., Pincus, A. L., & Ansell, E. B. (2008). Narcissism at the crossroads: phenotypic description of pathological narcissism across clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis. *Clinical Psychology Review*, 28(4), 638–656.
- Campbell, W. K., Bonacci, A. M., Shelton, J., Exline, J. J., & Bushman, B. J. (2004). Psychological entitlement: Interpersonal consequences and validation of a self-report measure. *Journal of Personality Assessment*, 83(3), 29-45.
- Dickinson, K. A., & Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17(3), 188-207.

- Hendin, H. M., & Cheek, J. M. (1997). Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray's Narcissism Scale. *Journal of Research in Personality*, 31(4), 588–599.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- Jakšić, N., Milas, G., Ivezić, E., Wertag, A., Jokić-Begić, N., & Pincus, A. L. (2014). The Pathological Narcissism Inventory (PNI) in transitional post-war Croatia: psychometric and cultural considerations. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 36(4), 640–652.
- Kernberg, O. F. (1998). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical background and diagnostic classification. In E. Ronningstam (Ed.), *Disorders of narcissism: Diagnostic, clinical, and empirical implications* (pp. 29–51). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd Edition ed.). New York: The Guilford Press.
- Kohut, H. (1977). *The restoration of the self*. New York: International Universities Press.
- Levy, K. N., Ellison, W. D., & Reynoso, J. S. (2011). A Historical Review of Narcissism and Narcissistic Personality. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder* (pp. 3–13). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Meyers, L. S., Gamst, G., & Guarino, A. J. (2006). *Applied Multivariate Research: Design and interpretation*. SAGE Publications, Incorporated.
- Miller, J. D., & Campbell, W. K. (2008). Comparing clinical and social personality conceptualizations of narcissism. *Journal of Personality*, 76(3), 449-476.
- Miller, J. D., Hoffman, B. J., Gaughan, E. T., Gentile, B., Maples, J., & Campbell, W. K. (2011). Grandiose and vulnerable narcissism: A nomological network analysis. *Journal of Personality*, 79 (5), 1013–1042.
- Morf, C. C. (2006). Personality Reflected in a Coherent Idiosyncratic Interplay of Intra-and Interpersonal Self-Regulatory Processes. *Journal of Personality*, 74(6), 1527-1556.
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. C., & Levy, K. N. (2009). The initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21(1), 379-365.

- Pincus, A. L., & Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421-446.
- Raskin, R. N., & Hall, C. S. (1979). A Narcissistic Personality Inventory. *Psychological Reports*, 45(2), 590-596.
- Raskin, R. N., & Hall, C. S. (1981). The Narcissistic Personality Inventory: alternate form reliability and further evidence of construct validity. *Journal of Personality Assessment*, 45, 159-162.
- Rhodewalt, F., & Morf, C. (1995). Self and interpersonal correlates of the Narcissistic Personality Inventory: A review and new findings. *Journal of Research in Personality*, 29(1), 1-23.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rivas, L. (2001). Controversial issues in the diagnosis of narcissistic personality disorder. *Journal Of Mental Health Counseling*, 23 (1), 22-36.
- Ronningstam, E. F. (2009). Narcissistic personality disorder Facing DSM-V. *Psychiatric Annals*, 39(3), 111-121.
- Watson, P. J., Little, T., Sawrie, S. M., & Biderman, M. D. (1992) Measures of the Narcissistic personality: Complexity of relationships with self-esteem and empathy. *Journal of Personality Disorders*, 6(4), 449-434.
- Watson, P. J., Varnell, S. P., & Morris, R. J. (2000). Self-reported narcissism and perfectionism: An ego-psychological perspective and the continuum hypothesis. *Imagination, Cognition and Personality*, 19 (1). 59-69.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of personality and social psychology*, 61(4), 590-597.
- Wright, A. G. C., Lukowitsky, M. R., Pincus, A. L., & Conroy, D. E. (2010). The higher order factor structure and gender invariance of the Pathological Narcissism Inventory. *Assessment*, 17(4), 467-483.
- You, J., Leung, F., Lai, K. K. Y., & Fu, K. (2013). Factor structure and psychometric properties of the Pathological Narcissism Inventory among Chinese university students. *Journal of personality assessment*, 95(3), 309-318.